

економічних процесах [2; с. 46];

– *діяльнісний напрям.* Еколого-конструктивна діяльність суб'єктів господарювання, що забезпечує спрямованість і рівень соціально-економічного розвитку суспільства та сприяє якості внутрішніх еволюційних перетворень у процесі безперервних змін в еколого-економічній рівновазі [3; с. 34];

– *відтворювальний напрям.* Відтворення природних факторів та умов життєдіяльності людини, виробництво продукції й утилізації відходів [2], [4];

– *структурно-динамічний напрям.* Змінність ресурсної цінності з екстраполяцією основних показників економічного зростання й структурних екологічних зрушень [5; с. 220].

Таким чином, процеси управління еколого-економічними відносинами формують своєрідний механізм зв'язків між цими напрямками і здійснюють комплексний вплив, що дозволяє встановити фокус уваги в питаннях політики, управління, регулювання та забезпечення збалансованого еколого-економічного розвитку. Крім того, утворюються сталі зв'язки між окремими елементами управління еколого-економічними відносинами. Ці зв'язки можуть спиратися на наступні з'єднуючі механізми: взаємодію в еколого-економічній системі, використання природних ресурсів, діяльність суб'єктів господарювання, відтворення природних умов, змінність ресурсної цінності.

Список літератури

1. Каленська О.О. Еколого-економічна система регіону: визначення, структура, взаємодії. *Вісник СумДУ. Серія «Економіка»*. 2010. № 1. – С. 83-84.

2. Кислий В.Н. До питання про сутність поняття «еколого-економічні збитки». *Вісник СумДУ. Серія «Економіка»*. 2007. № 1. Т. 2. – С. 43-50.

3. Розум Р.І., Буряк М.В., Любезна І.В. Еколого-економічні системи: основні аспекти. *Науковий огляд*. 2015. № 6 (16). С. 33-49.

4. Дегтярьова І.Б. Наукові основи підвищення ефективності еколого-економічних систем з урахуванням синергетичних ефектів : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. економ. наук : 08.00.06. Суми, 2009. 21 с.

5. Кузьменко О.К. Еколого-економічна система: поняття та структура. *Вісник Полтавської державної аграрної академії*. 2012. №2. С. 217-221.

УДК 332.3

Гончаров В. В.

старший викладач кафедри геодезії та землеустрою,
Сумський національний аграрний університет,

Зеленський О. О.

магістр,

Сумський національний аграрний університет

ЗЕМЕЛЬНІ ВІДНОСИНИ В УМОВАХ РИНКОВОЇ ЕКОНОМІКИ

Земля є основним національним надбанням державності України, а земельні відносини займають одне із важливих місць в класифікації суспільних відносин. Земельні відносини (далі з/в) є регулятором всіх суспільних зв'язків, куди входять економічні, демографічні, екологічні та політичні, які забезпечують розвиток суспільства. При визначенні економічного напрямку розвитку державності важливе

місце займає питання регулювання з/в, тобто, які форми власності на землю є домінуючими.

З прийняттям в 1991 році «Декларації про державний суверенітет України» та Закона України «Про власність», стало зрозуміло, що держава, яка проводить економічну реформу переходить до ринкових відносин. Стратегічними напрямками розвитку з/в є запровадження повноцінного ринку сільськогосподарських земель, іпотечне довгострокове кредитування сільськогосподарських товаровиробників, економічне стимулювання раціонального використання та охорону земель.

Земельні відносини в державі повинні створюватися на підставі приватної власності на земельні ділянки, які повинні врегульовуватись на ринку земель. В свою чергу, ринок земель повинен постійно бути під впливом держави. Управління з/в запроваджує створення регульованого державою ринку земель. Слід враховувати, що обіг операцій цього ринку є досить не значний. На ринках Європейського Союзу продажі землі відбуваються в межах 1-3% земельного фонду.

Реформування з/в в Україні здійснюється з 1991 року. Основним принципом, який визначає напрями земельного реформування, є подолання монополії держави на земельну власність і встановлення багатосуб'єктності права власності на землю [1].

Вже більше 30 років на теренах України відбувається земельна реформа, завдання якої полягає у виході з/в на новий рівень управління, а також в забезпеченні охорони земельних ресурсів та раціонального їх використання. Зміни охопили всі напрямки регулювання земельних відносин: державна монополія на власність перестала існувати; відбувся перехід земель до різних форм власності; проведена безоплатна приватизація земель громадянам; встановлене платне землекористування; започатковано впровадження ринку земель сільськогосподарського призначення.

За період реформування з/в в Україні удосконаленню і вирішенню проблемних питань значну увагу приділяли вчені; В. Амбросова, В. Горлачук, Д. Добряк, Л. Новаківський, П. Саблук, А. Сохнич. М. Ступень, А. Третяк, В. Третяк та ін. Ними було сформовано основні напрямки розвитку ринкових з/в.

Новаківський Л.Я, визначаючи з/в, додатково виділяє рівні їх існування: це суспільні відносини з приводу володіння, користування, розпорядження й управління землею на державному, регіональному, господарському та внутрігосподарському рівнях як об'єктом господарювання, так і засобом виробництва.

Відомі вчені економісти – аграрники І.М. Буздалов, Е.М. Крилатих та інші земельні відносини визначають як «відносини з приводу володіння, користування і розпорядження землею як основним засобом виробництва для сільськогосподарського виробництва або просторовим базисом розміщення різних об'єктів» [2].

Регулювання з/в відбувається нормами земельного законодавства, якими визначаються правовідносини щодо землі, як об'єкта з/в, що виникають у виробництві сільськогосподарської продукції між суб'єктами з/в.

В умовах сьогодення сутність і зміст з/в істотно перемінилися. Так, під час установлення різних форм приватної власності на земельні ділянки та частково залучення земельного ресурсу до ринку земель на підставі укладення правочинів із землею ці відносини, остаються за сутністю земельними і отримують майнового характеру.

Розвиток ринкових відносин в агропромисловому комплексі України передбачає функціонування в єдиному ринковому середовищі усіх факторів виробництва, включаючи землю. Приватизаційні заходи сільськогосподарських угідь забезпечили дві третини знаходження їх у власності громадян і юридичних осіб. З приводу цього є всі підстави вважати формування ринкових з/в, тобто ринку землі.

Враховуючи вказані визначення вчених та історичний досвід земельної реформи в Україні можна визнавати, що земельні відносини – це факт довготривалого громадського розвитку, досвіду застосування та охорони земельних ресурсів, способів володіння та хазяйнування, ефективних засобів становлення територій. Вони характеризуються державними, громадськими, економічними і природними переважними елементами по здійсненню функції земельного ресурсу, як природного об'єкта та головного засобу виробництва.

Список літератури

1. Третяк А.М. Про невідкладні проблеми вдосконалення регулювання земельних відносин в Україні. *Земельне право* №5 2006 р.

2. Goncharov Viktor, Velichko Alexandra. Development of land relations in the conditions of market economy // Business Management, Economics and Social Sciences: Collection of scientific articles. - Agenda Publishing House, Coventry, United Kingdom, 2019. - 192 p. (p. 26-29)

УДК 336.71

Дунас Ю. М.

студентка

Львівського національного університету імені Івана Франка

УПРАВЛІННЯ АКТИВАМИ І ПАСИВАМИ БАНКУ НА ПРИКЛАДІ АТ «КБ «ПРИВАТБАНК»

Аналіз оцінки управління активами та пасивами АТ «КБ «ПриватБанк» як одного із найважливіших банків України розпочнемо з дослідження динаміки та структури його активів і пасивів. Станом на 31.12.2021 загальна сума активів банку становить 401 296 млн грн, що на 4,91% більше, ніж на 31.12.2020, отже, загальна динаміка є позитивною протягом обох років (табл. 1). Ці позитивні зміни відбулися, насамперед, за рахунок збільшення видачі кредитів на 24%.

Таблиця 1

Структура активів Приватбанку

Активи			Відхилення, млн грн	
	2020	2021	2021-2020	Відхилення, % 2020-2021
Грошові кошти та їх еквіваленти	49 911	52 835	2924	5,86
Кредити та аванси банкам	25 059	26 243	1184	4,72
Кредити та аванси клієнтам	55 021	68 218	13197	23,99
Інвестиційні цінні папери	22 1661	222 277	616	0,28
Поточні податкові активи	6 660	9 978	3318	49,82
Інвестиційна нерухомість	2 963	2019	-944	-32,19
Основні засоби	6 689	6 074	-615	-9,19
Інші фінансові активи	4 401	3932	469	-10,66
Інші активи	10 128	9 713	-415	-4,10
Активи, утримувані для продажу	32	7	-25	-78,13
Всього активів	382 525	401 296	18771	4,91

Складено автором на основі [2]